[illegible]

චැප්ලින් කොලම

Jukti Takko Aar Gappo
ජුක්ති තක්කො ආර් ගප්පො
තර්කය, වාදය සහ කතා පුවත
Reason, Debate and Story

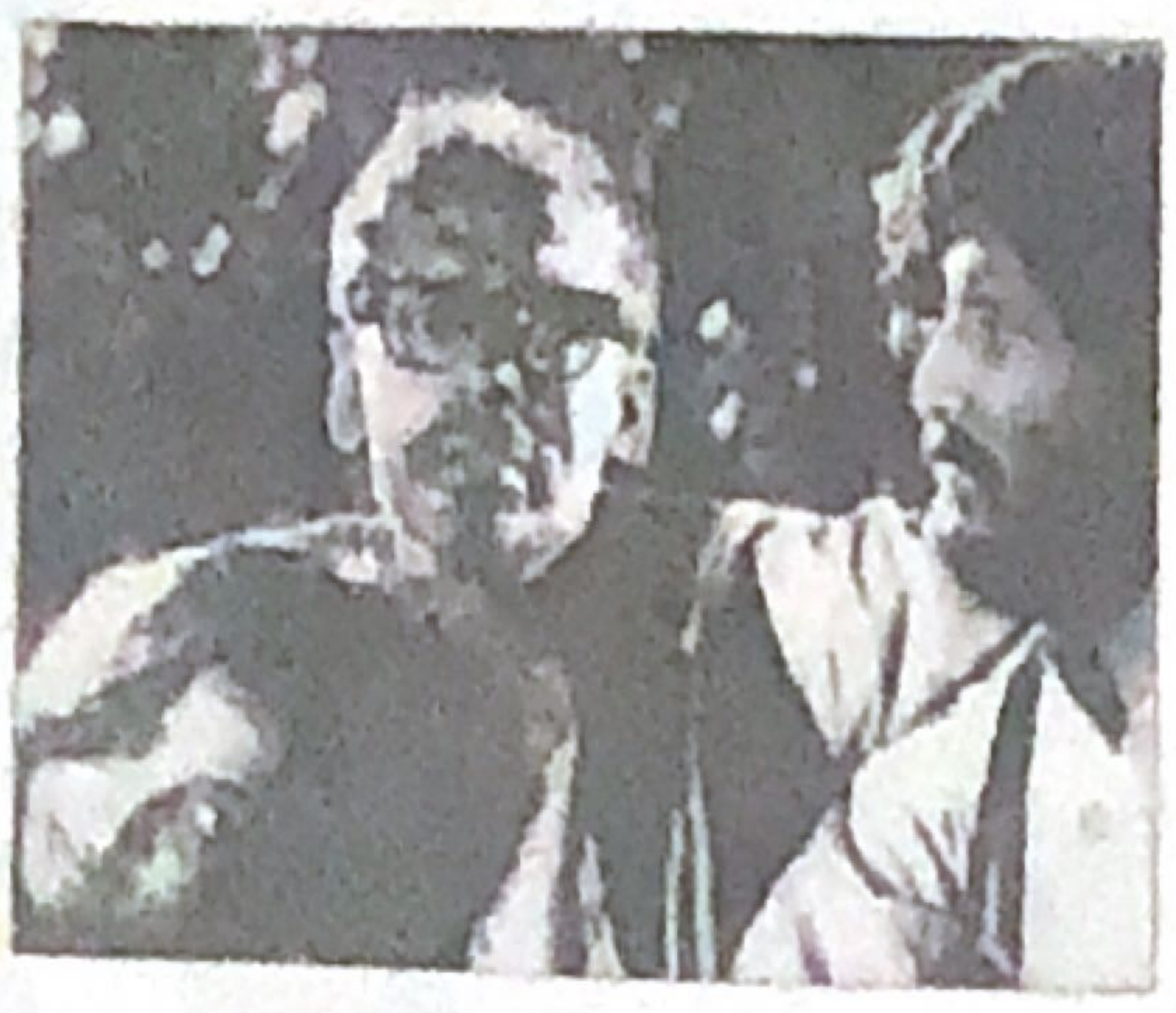

වරික් ඉලයප්ආරච්චි

අධ්‍යක්ෂවරයා සහ ප්‍රධාන නළුවා ඍත්වික් ඝටක් නමැත්තෙකි. මේ ඔහුගේ අවසන් චිත්‍රපටියයි. එම චිත්‍රපටියත්, ටිතාස් ඒක්ති නදීර් (ටිතාස් නම් ගංගාව) චිත්‍රපටියත් බටහිර බෙංගාල රජය විසින් [illegible] ලෙස තිබුණු කර ඇත.

ඝටක් වූකලී සිනමාවේ වාණිජත්වය, විනෝදය, [illegible] සහ අනෙකුත් සිය කලාත්මක අධිෂ්ඨානයෙන් බිඳ දැමූ බෙංගාලි-ඉන්දියානු චිත්‍රපට අධ්‍යක්ෂවරයෙකි. සත්‍යජිත් රායිගේ සමකාලීනයකු වූ ඔහු [illegible] වඩා අධිෂ්ඨානශීලී ලෙස සිනමාවේ [illegible] සහ දේශපාලනය [illegible] ගියේය. රායි ද මේ [illegible] [illegible]

[illegible] ඉතිහාසගත වසරවලින් එකකි.

බ්‍රිටිෂ් ඉන්දියාවේ පෙදෙසක් වූ බෙංගාලය බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් පරිපාලන අරමුණු මුල් කරගෙන නැගෙනහිර බෙංගාලය සහ ඇසෑමය වශයෙන් දෙකට කරනු ලැබුවේය. 1947දී නිදහස ලබමින් ඉන්දියාව සහ පාකිස්තානය දෙකට වන විට බෙංගාලයත් ද නැගෙනහිර බෙංගාලය සහ බටහිර බෙංගාලය වශයෙන් දෙකට විය. බටහිර බෙංගාලය නිදහස් ඉන්දියාවටත්, නැගෙනහිර බෙංගාලය නිදහස් පාකිස්තානයටත් අයිති විය. 1955දී නැගෙනහිර බෙංගාලය නැගෙනහිර පාකිස්තානය බවට පත්වූ අතර 1971දී එය වර්තමාන බංගලිදේශය බවට පත්විය.

නැගෙනහිර බෙංගාලයේ උපන් ඍත්වික් ඝටක් හට අනාථ දේශයේ බෙදියාම නිසාද, සාගත සහ අගහිඟ නිසාද, ආර්ථික විෂමතා නිසාද [illegible] පොදු ජන දිවිය තුළ ජීවත් විය. මනකය, කාලය, ඉතිහාසය, වාද විවාද, දේශපාලනය, පරාභවය සහාදිය ඔහුගේ සිනමාවේ තේමා කලාපයෝ වූහ. ඒ තුළ කලාත්මක අනුභූතිය සමග දේශපාලනයද හරි හරියට ගෙන කරමින් පොදුජන ජීවිතයේ යථාර්ථය දායාමාන කරවයි.

'ජුක්ති තක්කො ආර් ගප්පො' බැලූ බැල්මට අසම්පූර්ණත්වය සහ ව්‍යාකූලත්වය නිසා දුර්වල වී ඇති බව පෙනෙන මහා සිනමා නිර්මාණයකි. අසම්පූර්ණත්වය සහ ව්‍යාකූලත්වය එහි කලාත්මක ලක්ෂණ බවට පත්වී ඇත. සම්පූර්ණත්වය පරිසමාප්තභාවය සහ සුමට සුපැහැදිලිතාව අද වන විට කලාත්මක මතවාදයක් ලෙස තහවුරු වී ඇති අතර එය මහා කතිකා ගොඩනැගීමේ සහ නඩත්තු කිරීමේ මාර්ගයකි. මේ චිත්‍රපටියේ තර්ක සහ වාදවිවාද විදී තීරයෙන් එළියට පනියි. බෙංගාලි ගීතද අපට ඇසෙයි. රේඩියෝවට කන්දී සිටින්නා ඝටක්ගේ චරිතයෝ ඒ ගීතවලට සවන් දෙති.

1971-72 කාලය තුළ මුක්ති බාහිනී කැරලිවලින් ව්‍යාකූල වූ බෙංගාලය පසුබිම් කරගත් මේ චිත්‍රපටියේ ප්‍රධාන චරිතය නීලකාන්ත් නම් වූ බේබදු මාක්ස්වාදී බුද්ධිමතෙකි. බේබදුකම නිසා බිරිඳ ඔහුගෙන් වෙන් වෙයි. මඟ මගට බසින ඔහුට හමුවන චරිත, ඔවුන්ගේ කතාබහ සහ ගායනාවලින් චිත්‍රපටියේ කතාව ගොඩ නැගෙයි. නීලකාන්ත්ගේ කාන්දෙඩවිලි පසුපසින් නිර්දය සහ සත්‍යවාදී සමාජ විශ්ලේෂණයක් තුළතැන්වේ.

නීලකාන්ත් ලෙස පෙනී සිටින ඝටක් සහාය නමැති සඩකය ඉදිරියේ තමාත්, තම කලාවත්, තම දේශයත් සපුරා නිරාවරණය කරයි. සමාජයීය මිනිසාගේ මාරාන්තික ඛේදවාචකය හෙළිදරව් කිරීමෙන් චිත්‍රපටිය සපුරා ලෙස කලාත්මක වෙයි. ඔහුගේ නීලකාන්ත් ගරිල්ලා සටන්කරුවන් සහ පොලිසිය අතර ඇතිවන ගැටුමකට මැදිව මියයයි. ඔහුගේ කලාකරුවන් ලෙස අතීතය සිහිපත් කරමින්, [illegible] කරමින් [illegible] සිය [illegible] ඉදිරියේ තමා නිරාවරණය කර ගනියි. ප්‍රවීණයකුගේ [illegible] කලාවේ මුල්පොත කියවන කලාත්මක තරුණයකුගේ [illegible], පෙරළිකාමී [illegible] සහ [illegible] ඝටක්ගේ අවසන් චිත්‍රපටියේ, රූප පෙළ නිමවෙයි. ■

මම මගේ ආත්මය පාවාදෙන්නේ කොහොමද කියන්න මම දන්නේ නැහැ.

ධර්මප්‍රිය ඩයස්

රිරන් කුමාර
බංගගමආරච්චි
ඡායා - රංජිත් අසංක

ඔබ නළුවෙක් වෙන පසුබිම ගොඩනැගුණේ පවුල් පසුබිමෙන්ද එහෙම නැත්නම් ආත්මීය තල්ලුවෙන්ද?

මහනුවර හාරිස්පත්තුවේ [illegible] තියෙන බැටි ප්‍රදේශයක් මම [illegible]. [illegible] අපේ පවුල් පසුබිම ඉතාම සාමාන්‍ය එකක්. [illegible] අවුරුදු 12 වෙනකොට තාත්තා ඔහුගේ ජීවිත අවසන් කළා. මට [illegible] සහෝදරියෝ තුන් දෙනෙකුයි. [illegible] සහෝදරයෙකුයි හිටියා. තාත්තා මිය ගියාම අම්මත් ලෙඩ වුණා. 88/89 කලබල කාලයේ [illegible] අතුරුදන් වුණා. තාත්තත් නැති පවුලේ මට [illegible] විදිහට පෙරමුණ ගන්න වුණා. මම අම්මත් එක්ක අවුරුදු 1 1/2ක් අයියව හොයා හොයා ඇවිද්දා. [illegible] අපි අවුරුදු දෙකක් ආපස්සට ගියා. [illegible]. අයියව හොයාගන්න ලැබුණේ අවුරුදු 2කට විතර පස්සේ. ඔබේ ප්‍රශ්නයට අනුව මම ගෙවපු පවුල් ජීවිතය ඇතුළේ මට ආත්මීය තල්ලුවක් ලැබුණේ නැති බව පැහැදිලියි. නමුත් මා තුළ ඉතා කාලය [illegible] පැවතියා. මා තුළ [illegible] ඇති කළා.

මගේ නාට්‍ය ගමන පටන් ගන්නේ පිළියන්දල සෙන්ට්‍රල් එකෙන්. ඒ කාලේ අපේ පාසලේ නාට්‍ය ගුරුවරයා [illegible]. ඇත්තටම වචනයේ පරිසමාප්ත අරුතින්ම ගුරුවරයෙක්. ඔහු [illegible] වෙන වුණා. ඒ වගේම මම අද මුලින් ම පවුලේ පසුබිම නරකා මා තුළ පැවති ආත්මීය හැඟීම මාව නළුවෙක් කළේ. මගේ සිතේ ගුලිගැහුණු ඛේදවාචකය, ආත්මීය පිට කරන්න මට තැනක් තිබුණේ නැ. පාසල තුළත් අධ්‍යාපනය ඇරෙන්න ඊට අවුන් නැ. මගේ ගුරුවරයා මාව නාට්‍යවලට ගන්නකම වේදිකාව මගේ ලෙඩට බෙහෙත වුණා. මගේ ආත්මීය මම මගේ රංගනයෙන් හරහා පිට කළා. කොටින්ම මම කෑ ගහලා කියන්න ඕන දේ පාසල් වේදිකාව තුළ කිව්වා. ඒක පැත්තකින් මගේ ආත්මීය නිදහස් වුණ වගේම අනෙක් අතට මා තුළ සැඟවිච්ච නළුවත් ඉපදුණා කියලා මම අද හිතනවා. අද තනිවම හිතනකොට මට නළුවෙක් වෙන්න ආත්මීය තල්ලුවක් මෙන්ම පවුල ඇතුළතින් තල්ලුවකුත් නොතිබුණා කියලම කියන්න බෑ. මේ දෙකේම එකතුවක් විදිහටයි මම නළුවෙක් වුණේ.

නළුවා කියන චරිතය ඊට ඉස්සරවෙලා ඔබටව වැඩිලා තිබුණද?

ඔව්! එකත් ලස්සන කතාවක්. අපේ ගම කැස්බෑව. කැස්බෑව වැව මැද ඒ කාලේ වෙසක් නාට්‍යයක් කරනවා. පොඩි කාලේ මේක බලනවා තරම් සතුටක් මට නෑ. මම එතෙන් සැහෙන ආස්වාදයක් ලැබුවා. කොටින්ම මට ඒක ආශ්චර්යයක් වුණා. මට අදටත් අමතක නොවන යථාර්ථයක් එහි තිබුණා. එදා වෙසක් නාට්‍යයේ රජට රඟපාපු අයියා රජට අවශ්‍ය රවුල ගන්න මුළු අවුරුද්දම රවුල වැව්වා. ඔහු රජකමට සැහෙන සාධාරණයක් කළා. නාට්‍ය තුළ ඔහු මගේ වීරයා. පසුවදා මම පාසල් යනකොට ඔහු [illegible] සයිකලය පැදගෙන වැඩට යනවා. රජ කුමාරයට හිටපු අයියා නගර සභාවේ කුණු ට්‍රැක්ටරය එළවනවා. මට මේක මාර දෙයක්. මමත් ගෙදර රජ ඇඳුම් ටිකක් හදාගෙන ගෙදර රජ වුණා. කරාබු දාගෙන ඔටුනු දාගෙන මමත් ඒක අර රජ අයියා වගේ අවංකවම කළා. නළුවා කියන එක ගැන හැඟවීමක් නොදන සිටි මට එහෙම සිහිනයක් ඇති කළේ වෙසක් නාට්‍යය. ඒකත් රජ. නළුවෙක් වෙන අවබෝධය මම ලැබුවේ වෙසක් දවසක කිව්වත් හරි.

එවැනි සිහින ඔබ සැබෑ කරගත් තැනට එමුද?

මේ සියල්ල පෙන්වන්න වේදිකාව වුණේ පිළියන්දල සෙන්ට්‍රල් එක ඒ තුළත් මගේ ගුරුවරයා ප්‍රමුඛයා. ඔහු මා තුළ සැඟවිච්ච සියල්ල [illegible] එකට එකතුවෙන්න අවස්ථා [illegible]. [illegible] වුණා. අපේ පාසල් වැඩිහිටි සහෝදරයෙක් හිටියා හලින් මාපිටිය. ඔහු අපිව පාසලින් එළියට ගන්නා [illegible] වුණා. මම ඔහුට පන්සිද්ද වෙන්න 'රෝමියෝ ගිනි ගනී' නාට්‍යයට එකතු වුණා. එතනදී නාට්‍ය පිටපත කියවීමේ ඉඳලා සහය වේදිකා පරිපාලනය දක්වා ප්‍රායෝගික දැනුමක් මට ලබා ගන්න පුළුවන් වුණා. සුමින්ද සිරිසේන, රත්නා ලාලනී, මයික් ප්‍රනාන්දු, [illegible] වැනි [illegible] ප්‍රවීණයන් මට හඳුනාගන්න ලැබුණා. දිවා රෑ නොබලා අපි හරිට නාට්‍ය වැඩ කළා. ඒ එකමුතුව [illegible]. [illegible] ඔහු කළ 'වාසුදේව' නාට්‍යයට අපිව සම්බන්ධ කරගත්තා. ඒ හරහා ජයලත් මනෝරත්නයන් [illegible] 'ගුරුතරුවට' මාව ගත්තා. ඒකෙන් රාජිතගේ 'මට වෙඩි තියන්නේ නැද්ද?' 'සිසිල හොරු අරන්' 'ආපහු හැරෙන්න බැ' රඟපාන්න මට ලැබුණා. [illegible] 'අරුන්දති' වාමික කපුගෙවත්තගේ 'හයිනා' වැනි නාට්‍ය [illegible] හරහා අවසානයේ අද වන විට ධර්මසිරි බණ්ඩාරනායකගේ 'මකරාක්ෂයා' දක්වා මගේ නළුකම පෙන්වන්න මට පුළුවන් වෙලා තියනවා. මොකක් හෝ රඟපෑමේ ලක්ෂණයක් මා තුළ පෙන්නුම් කරනවාය කියන විශ්වාසයට මට රඟපාන්න ලැබුණා විනා [illegible] තුළින් [illegible] හරහා ආ ගමනක් නෙමේ මේක. අද මේ හැමෝම මගේ මිතුරන්. [illegible] කරගන්න ලැබුණු හොඳ මිතුරුකමක්, මේක තමයි මගේ සිහින සැබෑවීම.

නළුවෙක් වෙලා [illegible] නැහැ කියලා හිතුණේ නැද්ද? ගෙදර අය ඔබ නළුවෙක් වෙනවට විරුද්ධ වුණෙද?

අපේ පවුල ඉතාම සාමාන්‍ය පවුලක්. ඒ අයට අදත් මම [illegible] චරිතයක්. මොකද අපි වගේ පවුලක මෙහෙම [illegible] යන එක අපේ අම්මාගේ සම්ප්‍රදාය [illegible] කොල්ලා [illegible] ඉන්නවනේ, [illegible] කරනවනේ. වගේ දෙයක් ඒ නිසා කවදාවත් ගෙදර [illegible] වුණා [illegible] නැහැ. ඒ වගේම [illegible] [illegible] අද මම [illegible]

ඔබ හිතනවද රංගන [illegible] හැදෑරිය යුතු දෙයක් කියලා

අනිවාර්යයෙන්ම [illegible] විතරක් නෙමෙයි ඒ දේවල් [illegible] [illegible] ඉතාම [illegible] හැදෑරීම වගේම නිරන්තර අභ්‍යාසය ඕන. ලියන්නෙක් නම් ඔහු නිතරම ලියන්න ඕන වගේම නළුවෙක් නම් ඔහුට රංගනයෙන් [illegible] බෑ. මගේ පාසල් ගුරුවරයා නිතරම කිව්වේ නිකම් නිකං වැඩකට නැති නළුවෙක් වෙන්න එපා දක්ෂ නළුවෙක් වෙන්න. ඒකට ඔළුවත් හැදෙන්න ඕන. විභාග සහතික වැඩක් නැති වෙන්න පුළුවන් හැබැයි ඒවත් තියෙන්න ඕන. ඒ නිසා අධ්‍යාපනයක් කරන්න. මම ඒවා පිළිගත්තා. හැමදේම මම බැලන්ස් කර ගත්තා. කැම්පස් ගිහිල්ලා වැඩක් නැති බව දැනගත්තේ ගියහම. [illegible] ගියා. ඉගෙනීම් කවදාත් ඉවර නැහැ. ඒක නළුවෙකුට නෙමෙයි ඕනෑම ක්ෂේත්‍රයක කෙනෙකුට පොදුයි.

ඔබව නැගෙන විදිහට නළුවෙක් කියන්නේ කාටද?

එක්තරා විදිහකට නළුකම කියන්නෙත් මැජික් එකක්. මේ සමාජයෙන් වෙනස් පුද්ගලයෙක් නෙමෙයි නළුවා. ඔහුත් මේ සමාජයේම [illegible] එහිම කොටසක් වෙනස ඔහු ජීවිතයේ නොවන චරිතයට අමතරව වේදිකාව තුළ මේ සමාජයේ වෙනත් චරිතයක් මවනවා. ඒක සාර්ථක වෙන්න පුළුවන්. අසාර්ථක වෙන්න පුළුවන්. ඒවා රසවිඳින්නෙක් විදිහට ඔබට හැඟුණොත් මම ඒක කරනවා එහෙම නැත්නම් [illegible] ඒ චරිතේ කරනවා දකින්න. මිනිහා නළුවෙක්නේ කියලා මම හිතනවා. එයා තමයි නළුවා.

ඔබ සමාජගත වන තැන 'මංං' කියලා මම කිව්වොත් ඔබ එකගද?

ඔව්! පැහැදිලිවම එකගයි. ඒක තමයි මගේ [illegible]. ධර්මප්‍රිය ඩයස් කියන චරිතයේ සමාජගතවීම අද නිර්මාණවලට [illegible] මාව තෝරගත්ත නම් අද [illegible] ඔහු මාව සම්බන්ධ කරගත්ත උත්සාහ [illegible] [illegible] මේක මාර වැඩක්. [illegible] [illegible] නැති දෙයක් නිර්මාණය වෙලා කියනවා. එයාට [illegible] තමයි 'මංං' චිත්‍රපටය. [illegible] [illegible] භූමිකාවක් කළා. නමුත් [illegible] ඒ චරිත [illegible] කියලා පෙනුණේ නැහැ. ඒ වගේ විශාල කොටසක් රඟපාවා කියලා ඒ චරිත [illegible] පෙනුණේ නෑ. හරියටම පවතින යථාර්ථය වගේ. [illegible] භූමිකාවන් හිටියත් ඒ හැමෝටම [illegible] විදිහට ඇත්තේ එක වටිනාකමයි. 'මංං' චරිතය මගේම චරිතය වෙන තරම්ට මට සමීප වුණා. ඒක මාව උස්සලා උඩින්නම තිබ්බා. ඒකට මම අදත් ආදරෙයි. මම හිතනවා චිත්‍රපටයට කළ නොහැකි දෙයක් නැහැ. ඒ චිත්‍රපටය හරහා වෙනත් චිත්‍රපට කර්මාන්තයක් හැසිරෙන හැටි දකින්න පුළුවන් වුණා. චිත්‍රපට උළෙලවල් කිහිපයකටම මට 'මංං' හරහා යන්න ලැබුණා. ඒ ගැන මම අදටත් සතුටුයි.

අද වෙනකොට නළුවෙක් කියලා ඇදලද ඉන්නේ?

අපෝ නෑ. එහෙම ඇන්දා කියලා [illegible]. ඒක දිගටම පවත්වාගෙන යන්න බැහැනේ. [illegible] හරි [illegible] වෙනවා. ඒ නිසා තමයෙම ඉන්න එක හොඳයි. ඇන්ද නම් මම අද ඉන්නේ [illegible] නෙමෙයි. හැබැයි ඇත්තටම නළුවෙක් [illegible] අදටත් එහෙමයි.

'මංං' ඔබව සම්බන්ධ කර ගත්තේ කවුද?

එහි පිටපත ලියපු රුවන්ති [illegible]. ඇය මම ඉන්දියාවේදී 'හයිනා' නාට්‍යයේ රඟපානවා දකලා එහිදී [illegible] තිබුණා මගේ [illegible]. ඇය මාව තෝරා ගත්තේ ඒ මතකයට.

ඔබට නළුවෙක් විදිහට වටිනාකමක් තියනවද? තෝරා බේරාගෙනද චරිත කරන්නෙ?

වටිනාකමක් තියනවා. ඒ වගේ තෝරාබේරා [illegible] [illegible]. එතකොට මගේ මිතුරෙක් කියනවා. උඹ ඒ වගේ චරිතයේ රඟපාන්න එපා කියලා. එතකොට මම මුකුත් කියන්නේ නැහැ. මොකද මගේ [illegible] ගන්නේ. අද මම කරන [illegible] රු. 30,000 [illegible] [illegible] එතනදී මම මගේ ආත්මීය පාවලා දෙන්නේ කොහොමද කියන්න මම දන්නේ නැහැ. [illegible] [illegible] වෙනවා. මම හිතනවා [illegible] නැහැ.

ඔබ රාජිතගේ නාට්‍යවල ඉන්නවා. ධර්මසිරි බණ්ඩාරනායකත් [illegible] නළුවෙක් විදිහට අද වඩා හොඳයි කියන්නේ මොකක්ද?

ධර්මසිරි බණ්ඩාරනායක [illegible] කළා. ඒක [illegible] කරනකොට අපි [illegible] නැහැ. එදා ඒක ගැන මොකවා කිව්වත් අද මම ඒක බලපුවහම මට ඒක දැනෙන්නේ නැහැ. [illegible] ලක්ෂණ [illegible] කියනවා. නමුත් මට දැනෙන්නේ නැහැ. මේ ශෛලිය [illegible] එදා හොඳ වුණත් මම හිතනවා ඒක අදට දුරස්ථයි. මම නාට්‍ය කරන්නේ 90 දශකයේ ඉඳලා. එතකොට අපිට ඒ රැල්ල [illegible] නැහැ. සමහර විට ඒ වෙනකොට [illegible] වෙනස් අපිට පරමාදර්ශ [illegible] නෑ. එදා හිටපු පරමාදර්ශ [illegible] වැඩ. ඒ අයත් විනාශ වෙලා. එතකොට අපිට පරමාදර්ශ වුණේ ඉතිහාස කතා විතරයි. [illegible] කියනකොට අපි [illegible] හිටියා. අපිට පරමාදර්ශ වුණේ [illegible]. ඒ දේ බලනකොට වෙනස්. අපි වැඩ කරලා පුරුදු ක්‍රමයට වෙනස්. එදා පරම්පරාව [illegible] විදිහක් වෙනස්. මම ඒක වැරදියි කියන්නේ නැහැ. මම ඒක හඳුනාගන්න උත්සාහ කරනවා. මොකද මම මේ දෙකම තුළ ඉන්න නිසා. මේ දෙක එකතු කරන්න පුළුවන්නම් හොඳයි.

'නළුවෝ' කියන්නේ [illegible] කියලා කියනවා. ඒක ඇත්තද?

ඕක අද නළුවන්ට වඩා [illegible] කරනවනේ. ඒක නළුවන්ට විතරක් ලැබුණ දෙයක් නෙමෙයි. නළුවන්ට [illegible] ඇති නෑ කියන්නත් බෑ. හැබැයි ඒක [illegible] දාලා නම් අහන්නේ එතනදී මම [illegible] නළුවෙක්. මම එතනදී [illegible] කරන්න හිතින් [illegible]. ඒ නිසා මම නම් ඒ රංගනයෙදි [illegible].

සමහරු මන්ත්‍රී වෙලා [illegible] කරලා. පරමාදර්ශී වන ප්‍රශ්නයක් මෙතන. ඔබත් එතැනද?

අපෝ නැහැ. මට බැරිමින් පරමාදර්ශී වෙන්නයි. මගේ [illegible] නැහැ. [illegible] ඇරෙන්න. මම හිතනවා ජීවිතය නිදහසේ [illegible] විදිය යුතුයි කියලා. මම ඒ තැන ඉන්නවා. ඒක නාට්‍යක් [illegible] නැහැ. එදා මගේ සිහින නළුවා [illegible] අද නළුවෝ [illegible] [illegible] පාර්ලිමේන්තු [illegible]. මම දෙකම දන්න මම මගේ [illegible] මගේ ජීවිතයත් [illegible]. මට ඕන නැහැ. මම විදිහටම ඉන්නයි. එච්චරයි. ■

Scan with EasyScan